

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XXXV. Hoe de Catholijcken veur de ghevanghenen hebben ghesolliciteert, ende hoe de nieuw-ghesinde daer teghen waren.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

niet wesen / maer ghy soudt moeten inde stadt bli-
 uen by v' vrienden. Want quaemt ghy hier weder-
 om / daer en is gheen twijfel aen / oft de Geusen
 souden v' weder-om ghevanghen nemen / en met-
 ten anderen op-slypten / ende niet meer laten gaen.
 Hy andtwoordde: Aen-ghesien dat het al-soo ghe-
 stelt is / soo ist beter dat ick nu by mijne broeders
 blijue. Want van mijn officie dat ick gheseght heb-
 be / soo langhe alst moghelijck sal wesen / en sal my
 gheen dingh ter wereldt af trecken / wildt Godt.
 Dese ende dier-ghelijcke proposten vele sprak D. Ni-
 colaes / toonende deur-waer metter daedt / met wat
 groote affectie hy als een goedertieren vader ende
 herder beminde sijne kinderen ende schaepkens hem
 beuolen / vande welcke hy noch deur hope van lan-
 gher te leuen / noch deur vzeese des doodts ende toz-
 menten / noch oock deur eenigh groot versoek van
 sijne vrienden ende maeghschay en heeft willen ghe-
 schepden wesen.

CAPITTEL XXXV.

Hoe de Catholijcken veur de ghevanghenen heb-
 ben ghesolliciteert, ende hoe de nieuw-ghe-
 sinde daer reghen waren.

DE Geul-ghesinde naer dat sy D. Lenaerd we-
 der-om in de ghevanghenisse hebben ghecre-
 ghen / als eenen schoonen grooten roof / hebben deur
 hen ghenomē voort-aen neerstelijcker toe te sien /
 dat hy hen niet meer upt de handen en soude ghe-
 raecken : ende tot dien eynde hebben sy gheschicht
 de saecke van alle de ghevanghenen ghelijckelijck te
 praemen / te weten / op dat sy hem al-dus t'samen
 metten anderen voort helpen souden. Sy hebben
 dan de straten vander stadt om-ghelooopen / de ghe-
 meynthe

meynste op-gheroeyt/ de groote hansen aen-gefocht/
 ende by eenen peggelycken ghearbeydt de ghevan-
 ghenen inden haet te brenghen: sy beswaerden seer
 t'stuck van H. Lenaerd/ ende hen allen leyden sy op
 t'mis-daedt van openbare verraderije: somma sy en
 lieten niet ongheroert daer sy den nydt teghē de alen-
 dighe ghevanghenen deur moghten vermeerderen/
 ende alle wegghen slupten/ niet alleen om los te ghe-
 raecken/ maer oock om gherantsoeneert te moghen
 worden. Al-soo seer stondt heuren boosen quaeden
 aerdt tegghen de wel-baert van die onschuldighe
 menschen/ by-sonder van H. Lenaerd: soo dat wel
 te recht op hem past het versken vanden Propheten
 Psal. 40. David: Mijne vanden hebben my quaedt naer-
 gheseght/ wanneer sal hy steruen/ ende sijnen naem
 vergaen? Doozds hebben sommighe Catholijcken
 seer neerstelijck hun beste ghedaen op dat sy enighs
 sins het rantsoen vande ghevanghenen moghten
 maecken. Maer alle hunne arbeydt wierdt om-
 ghestooten deur het besteck van de ghene die anders
 ghelint waren. Sommige warender inde Wet soec-
 kende de gratie vande Catholijcken en vande Geu-
 sen mede te hebben/ die in hunne woordē verander-
 lijck waren/ en ghelijck sy tot de nieuwe factiē meest
 ghenegen waren/ schenen wel in't open-baer te spre-
 ken tot veur-deele vande ghevanghenen/ maer in't
 hymelijck waren in allen manieren tegghen hunne
 verlossinghe. Maer sommighe dzeuen al-soo de
 saecke der ghevanghenen/ dat sy de Geligteusen als
 versmadelijcke ende behaetelijcke menschen hen niet
 aen en d'orghen/ willende alleen solliciteren om
 d'andere te verlossen. Nochtans warender oock
 wel wel eenighe in de Wet/ die seyden dat-men euen
 groote neerstigheyt behoorde te doen/ soo wel veur
 de Geligteusen als veur d'andere Gheestelijckheyt/
 ende

ende die oock seluer hun upterste beste daer toe deden. Onder de welcke was een goedt man in seer H. E. wel bekend ende lief-ghetal / de welcke inden vollen Gaedt / all-men vande ghevanghenen sprak / sijnen sin al-dus uyt-geleghyt heeft : Dat de saecke van alle de ghevanghenen / weder sy Religieusen waren oft niet / ghelyck ende ghemeyn was / ende veur sulchs ghehouden moest worden. Men-ghesien dat-men in t ouer-ghenue van t' Casteel met Marino al-soo ouer-comen was / dat hy alle de ghene die op't Casteel waren / van wat conditie dat sy moghten wesen / niemanden uyt-ghenomen / soude los ende vry laeten gaen. Daer-en-bouen dat de selue Marinus eer hy t' Casteel in creghe / dit compact met solemnelen eede twee oft dry-mael bevesticht hadde. Dat men ouer-sulchs hem behoorde te bidden / oft in eenigher manieren te praemen / sijn woordt dat hy soo vastelijck gheswozen hadde staende te houden / t'welck niet en costte gheschieden / ten ware hy alle de ghevanghenen tot eenen toe ont-roegh. Als dit al-soo van hem trestelijcken ende vry-moedelijcken gheseght was / ter-stondt is met hem ghevallen de eerste Bozgher-meecker / verclarende dat de saecken al-soo waren ghepasseert ghelijck dese gheseght hadde / ende dat ouer-sulchs meer dan reden was t'ghene hy versocht. Daer naer heeft oock hier in gheconsenteert den gheheelen Gaedt. Maer om dies-wille Marinus tot verscheydene reysen daer toe versocht zynde / verclaerde dat t'selue in sijner maght niet en was / soo heeft het hen goedt gedocht met gemeynen aduijse eenen expressen bode te seyn den met vrien aen den Prince van Orangien / om hem inden naem vande gheele Magistraet te bidden / dat hy sijne auctoriteyt hier in wilde ghebruycken / ende bevelen aen den Gouverneur van t' Casteel dat de veur-
 warde

waerde onder-houden wierde van allen de ghevanghenen los te laeten. Want doen ter-tijdt was by alle de ghene die tot dese nieuwiggheden ghesint waren seer groot gheacht de auctoriteyt van dē Prince van Orangien / de welcke hy als een deur-trocken ghebruyde schalcke vos vercreghen hadde deur den schijn van een groote liefde tot het Vader-landt / ende deur andere dier-ghelijcke loose treken. Maer al wast saecke dat alle de vopsen al-soo ouer een quamen als wy gheseght hebben / nochtans die opde seligheusen ende Gheestelijckheydt meest verbittert waren / deur hun heymelijck besteck hadden gheerne ghemaect dat de ghevanghenen metten eersten om-ghebraght soudent worden / daer toe ghebruyckende de hulpe van sommighe quade menschen / die hen niet en vermeden openbaerlijck daer-op toe te legghen om de onschuldighe om hals te brengen. Hun veur-nemē was / dat met het verhaecten vande doodt der onnoosele ghevangenē soude verrascht worden de ordinantie ende ghebodt vanden Prince van Orangien. Ut welcker oorzaecken oock sommighe van hen onlanghs te veuren de reple hadden aen-ghenomen naer den Bziel tot den Graue van Lumme (die een wreedt mensche was / ende deur het wel af-loopen vande saecken cortst geschiedt heel moedigh / oock doostigh bouen maten naer het bloedt vande ghene die inde H. Kercke / dat is inden geestelijcken staet verheuen waren) op dat sy van hem soudent vercrijghen t'ghene dat sy soo seer begheerden. De Prince van Orangien en was noch in Hollandt niet ghecomen / ende al-reede was de maght ende ghesach van den Graue van Lumme soo seer ghewassen / dat als hy yet bevolen hadde / het seer perijckeleus was hem niet onder-danigh te zijn. Hy hadde eenighe daghen te veuren ghesonden
naer

naer Gorcom eenen Jehan Omal die maer een handt en hadde/daer wy hier bouen af ghemelt hebben: den welcken hy bevolen hadde/ dat hy alle de Priesters ende Religieusen die al-daer ghevanghen waren tot hem bzenghen soude. De welcke naer dat hy tot Gorcom inden kercker den hoop der ghevanghenen hadde ouer-sien/ ende de dreyghementen ende spijtighe woorzen (die wy t'sijner plaetsen verhaelt hebben) teghen hen seer bitterlijcken hadde upt-ghespoghen/ ende met dit alendighe schouwspel hy seluen ghenoech vermaecht ende verlaeydt/ was met een vendel soldaten ghetrocke naer Bommel. Welck is een stadt onder Gelderlandt/ omtrent vier mijlen gheleghen van Gorcom. Hy was daer secretelijck ontboden van eenighe borzers dier stadt/ die tot dese nieuwigheden heel ghesint waren/ meynde deur het toe-doen van de ghene die hem gheroepen hadden/ de poozten open te binden. Maer hy is seer verre bedroggen gheweest. Want den meesten hoop vande borzherije die noch goedt was sijn comste ghewaer wordende/ begonsten het gheschut op de vesten teghen hem te stellen ende veerdigh te maccken oft hy naerder hadde willen comen. Ende niet verre van daer laghen sommighe Spaensche soldaten in hun quartier/ de welke oock hoorzende dat de vbandt aen-gam/ hebben se met een behendigheyt bedroggen. Want ghebeynsende dat sy bevreesst waren ende de vlucht nemende/ hebben Omal met de soldaten die met hem waren ghelockt tot by de vesten van Bommel. Al-waer comede/ wierde eerst onverhoedts geschoten vande vesten met het gheschutt/ ende daer naer de Spaniaerden/ die hen geveynst hadden te vlughen/het hoofdt biedende/zijn gheweldighlijck op hen gheballen/ al-soo dat-men seght dat Omal in dese

Aeder-

neder-laghe wel t'sestigh vande syne ghelaten heft. Maer och oft die van Bommel in dese ghetrouwighepdt ende goeden wille tot Gode ende hunnen Coningh hadden vol-herdt ! Want / d'welck wel te deren is / niet langhe daer naer hebben sy / ick en wete niet deur wat quaden raedt / hen laten trecken inde ghemeyne rasernije (om soo te segghen) met de Hollandsche steden. Ter wijlen dan dat Omal wegh was / hebben sommighe Catholijcken seer neerstelijck ghearbeydt om de ghevanghenē te verlossen. Ende alle middelen te vergheefs gheproeft hebbende / veur d'leste hebben-se om gheldt ghesocht te rantsoeneren. De saecke was soo verre gebzacht / dat-men al reede met den Hrouost vande Soldaten aen-gaende den prijs ouer-comen was / de welke schene ghelijck hy by Marimum seer groot was / dat hy de selue verlossinghe soude te weghe ghebzacht hebben. Dit is ghebeurt een weynigh daer naer dat sy soo lelijcken bedrogghen waren gheweest in't rantsoeneren van H. Nicolaes Poppel / ghelijck wy vertelt hebben. Maer als nu t'gheldt al vergadert ende ghereedt zijnde stracks ghetelt soude worden / soo is onverliens ghecomen de groote beroerte die wy gheseght hebben dat de Geusen van nieuws hebben ghemaect ter oorsaecken van het vertreck van H. Lenard. Waer deur gheschiedt is dat het contract van de ghevanghenen met gheldt te verlossen t'eene-mael te niete is ghedaen.

CAPITTEL XXXVI.

Hoe de ghevanghenen van Gorcom naer den Briel zijn ghevoert.

HEt was dé derde dagh Julij / als Jehan Omal hebbende by Bommel soo qualijck ghevaren /
heel